

взаємодії з усіма учасниками інклюзивного освітнього простору забезпечується через надання процесу навчання ціннісної спрямованості, окремими шляхами й умовами якого є:

- якісна змістова складова підготовки студентів. В навчальних планах коледжу поряд з загальними важливими дисциплінами (філософія, безпека життєдіяльності, основи медичних знань, валеології та охорони здоров'я, анатомія і фізіологія дітей, соціальна психологія тощо), передбачені спеціальні дисципліни (корекційна педагогіка, основи інклюзивної педагогіки) та педагогічна практика, що сприяє розумінню студентами цінностей інклюзивної освіти, оволодінню системою знань, умінь і здатностей у сфері організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами;

- суб'єкт-суб'єктний характер освітнього процесу. Проведення навчальних занять (лекційних, семінарських, практичних, лабораторних) та практичної підготовки студентів здійснюється шляхом використання активних, діяльнісних методів навчання, інтерактивних способів роботи, що забезпечують умови для партнерства, активної співпраці викладача і студентів, командної діяльності, діалогу. Активна позиція студента в навчанні, залученість до проєктування, прийняття параметрів освітніх процедур, їх реалізації формує у нього компетентності до інклюзивного навчання учнів, створення культурно-освітнього середовища на основі дитиноцентризму, толерантності, гуманізму;

- інтегроване навчання та підготовка майбутніх вчителів до його організації в початковій школі як умови формування ціннісних орієнтацій, мотивів, цілей у дітей, формування їх цілісної картини світу (моделювання на заняттях та в різних видах практики, проведення інтегрованих і тематичних уроків, тематичних тижнів, виконання освітніх проєктів, проведення круглих столів, дискусій, ігрових програм, ігор, розробка кейсів, презентацій тощо);

- підвищення рівня продуктивної та творчої діяльності студентів у ході їх самостійної роботи, педагогічної практики (аналіз типових, нестандартних і творчих педагогічних ситуацій, розв'язання диференційованих проблемних, пошукових, дослідницьких завдань, самостійне визначення способів освітньої діяльності, розробка індивідуальних програм розвитку, траєкторій навчання, адаптацій і модифікацій для учнів з особливостями психофізичного розвитку), що сприяє формуванню у студентів професійно-ціннісної мотивації до інклюзивної освіти, її ідеалів і цінностей, особистої позиції в інклюзивному середовищі, прийнятті педагогічних рішень, а також, потреби в самоосвіті, саморозвитку і самовдосконаленні;

- застосування рефлексії на всіх етапах фахової підготовки здобувачів вищої освіти. Студенти вчать усвідомлювати сенс власної діяльності, аналізувати, оцінювати, переосмислювати свої здібності, якості й властивості (гуманність, толерантність, емпатія, відкритість до різноманіття, до інновацій тощо), особисті досягнення, контролювати результати навчальних і професійно-педагогічних дій (предметних, методичних, прогностичних, діагностичних та ін.). В умовах інклюзивного навчання здатність вчителя початкових класів до рефлексії має вагоме значення для самого вчителя, кожної дитини в класі, їх батьків, інших учасників команд супроводу.

Висновки. Отже, аксіологічний підхід у формуванні інклюзивної компетентності майбутніх вчителів початкових класів забезпечує розуміння ними ціннісної сутності інклюзії, психологічну та мотиваційну готовність до роботи в умовах інклюзивної освіти, набуття знань, практичних навичок і вмінь, здатностей до організації інклюзивного навчання та безпечного інклюзивного культурно-освітнього середовища на засадах гуманізму і морально-етичних цінностях.

Список використаних джерел

1. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя // *Креативна педагогіка*. Наук.-метод. журнал. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. Вінниця, 2015. Вип. 10. С. 63-67. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17059/.pdf>
2. Концепція «Нова українська школа» : Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna% 20 serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf)
3. Концепція педагогічної компетентності майбутніх учителів у системі ступеневої підготовки спеціалістів початкової ланки освіти / Л. В. Банашко, О. М. Севастьянова та ін. URL: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>
4. Колупасва А. А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта : від основ до практики. Монографія. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
5. Про освіту. Закон України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Шевців З. М. Професіограма фахівця інклюзивної освіти закладу загальної середньої освіти // *Актуальні питання гуманітарних наук*. Педагогіка. Вип. 31, том 4, 2020. С. 244-248.

УДК:376.011.3-051:005.412]:37-056.2/.3

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Самойленко Інна Олександрівна – асистент, Бердянський державний педагогічний університет.

Анотація. Стаття присвячена розгляду інноваційних підходів до професійного розвитку спеціальних педагогів в умовах інклюзивного середовища. У роботі розглянуто необхідність підвищення рівня кваліфікації педагогів, які працюють з дітьми з особливими потребами. Також визначено основні види інноваційної діяльності, для підвищення рівня професійної підготовки фахівців у роботі в інклюзивному середовищі. Стаття має на меті визначити ключові технології та засоби, які можуть бути застосовані для покращення якості освітнього процесу дітей з особливими потребами. Крім того, у науковому дослідженні охарактеризовано необхідність співпраці педагогів з батьками та іншими фахівцями, які працюють з учнями з особливими потребами, для забезпечення найбільш оптимального рівня їхнього розвитку.

Ключові слова: інклюзивна освіта, спеціальні педагоги, професійний розвиток, інноваційні підходи, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), діти з особливими освітніми потребами (ООП).

Abstract. This scientific article is dedicated to examining innovative approaches to the professional development of special educators in inclusive environments. The paper addresses the necessity of enhancing the qualifications of educators working with children with special needs. Additionally, it identifies the main types of innovative activities aimed at improving the professional preparation of specialists working in inclusive settings. The article aims to determine key technologies and tools that can be applied to enhance the quality of the educational process for children with special needs.

Furthermore, the research highlights the importance of collaboration between educators, parents, and other professionals working with students with special needs to ensure the most optimal level of their development.

Keywords: inclusive education, special educators, professional development, innovative approaches, information and communication technologies (ICT), children with special educational needs (SEN).

Актуальність проблеми. У сучасному світі особливу увагу приділяють професійному розвитку спеціальних педагогів в умовах інклюзивного середовища. Інклюзивна освіта – це новий рівень розвитку педагогічної практики, який забезпечує індивідуальний підхід до кожного учня незалежно від його особливостей та вмінь. Тому педагоги повинні постійно вдосконалювати свої знання та навички, щоб ефективно працювати з дітьми з особливими освітніми потребами [1, с. 6].

Мета. Визначення інноваційних підходів до професійного розвитку спеціальних педагогів у контексті інклюзивного навчання.

Результати. Одним із інноваційних підходів до професійного розвитку спеціальних педагогів є використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітньому процесі. Інтерактивні дошки («TWIDDLA», «Padlet»), комп'ютерні програми («Learning Apps», «Kahoot!», «TuxPaint»), онлайн-курси, які дозволяють педагогам створювати різноманітні інтерактивні завдання та вправи і забезпечувати гармонійний розвиток дітей з особливими потребами. Також ІКТ надають можливість збереження та обробки великих обсягів інформації про учнів, що дозволяє фахівцям ефективніше аналізувати та оброблювати отриманні данні.

Використання у професійній діяльності різних методик та технологій навчання, зокрема – проектного методу, інтерактивного навчання, різноманітних тренінгів, семінарів, майстер-класів та інших форм професійного розвитку, дозволяє педагогам активно взаємодіяти і розвивати у дітей навички співпраці та творчого мислення. Також, важливим елементом професійного самовдосконалення є розвиток мережевої співпраці в системі інклюзивної освіти. Це, в свою чергу, систематична взаємодія між педагогами для обміну знаннями та досвідом. Такий підхід дозволяє фахівцям з різних регіонів країни обмінюватися досвідом, методиками та ідеями щодо вирішення проблем, пов'язаних з навчанням дітей з особливими освітніми потребами. Даний вид технологій дозволяє педагогам бути в курсі останніх тенденцій у галузі інклюзивної освіти та розвивати своїх професійні навички.

Невід'ємним елементом професійного розвитку педагогів – є самовдосконалення. Сюди можна віднести читання фахової літератури, участь у конференціях та семінарах, співпраця з колегами-фахівцями тощо. Самовдосконалення дозволяє педагогам поліпшувати свої знання та навички, а також розвивати нові підходи до роботи з дітьми з особливими потребами. На основі вище сказаного, можемо зазначити, що використання інноваційних підходів у професійному розвитку спеціальних педагогів в умовах інклюзивного середовища є одним із головних елементів підготовки фахівців до роботи з учнями з особливими потребами. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, різноманітних методик та технологій навчання, співпраця з іншими фахівцями та самовдосконалення педагогів дозволяє забезпечити ефективну підготовку вчителів до роботи з учнями з особливими потребами та забезпечити їх успішну адаптацію.

Професійний розвиток педагогів у цьому напрямку є невід'ємною складовою процесу інклюзивного навчання та забезпечує якісну освіту для всіх здобувачів освіти [2, с. 316].